

ESR-PROJEKTIN LOPPURAPORTTI

Ohjelmakausi 2007 - 2013

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispvm		Diaarinumero	
Käsittelijä		Puhelinnumero	
Projektkoodi	S10441	Tila	Keskeneräinen

1. PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	Monimuotoiset opinpolut
Ohjelma	Manner-Suomen ESR-ohjelma
Ohjelman osio	Länsi-Suomen suuralueosio
Toimintalinja	2 : Työllistymisen ja työmarkkinoilla pysymisen edistäminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen
Projektityyppi	Projekti, jossa on henkilöitä mukana
Vastuuviranomainen	Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Aloituspäivämäärä	01.12.2008
Päättyispäivämäärä	31.07.2012

2. PROJEKTIN TOTEUTTAJAN TIEDOT

Toteuttajan nimi	Seinäjoen koulutuskuntayhtymä, Koulutuskeskus Sedu		
Projektin vastuuhenkilön nimi	Reija Lepola		
Sähköpostiosoite	reija.lepola@sedu.fi	Puhelinnumero	020 124 5500

3. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄN TIEDOT

Täyttäjän nimi	Tiina Harju		
Sähköpostiosoite	tiina.harju@seamk.fi	Puhelinnumero	040 680 7100

4. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

Monimuotoiset opinpolut-projektin lähtökohtana oli nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja opiskelijoiden kannustaminen valmistumaan ammattiin. Tavoitteena oli luoda erilaisia ja joustavia opinpolkuja Koulutuskeskus Sedun opiskelijoille. Taustalla oli havaitut kehittämistarpeet Koulutuskeskus Sedussa. Koulutuskeskus Sedu laajeni vuoden 2009 alussa käsittämään 14 eri opetuspistettä 7:llä eri paikkakunnalla (Seinäjoki, Ilmajoki, Kurikka, Lapua, Lappajärvi, Ähtäri, Kauhajoki). Yhtenä tavoitteena oli myös yhtenäistää opetuspisteiden erilaisia käytänteitä. Projekti pyrki toiminnallaan vastaamaan ikäluokkien 100% koulutustakuuseen.

Projektissa kehitettiin opinpolkuja neljälle erilaiselle kohderyhmälle: opinnoissaan tukea tarvitsevat, mielenterveysongelmista ja muista terveydellisistä ongelmista kärsivät, maahanmuuttajat ja nivelvaiheessa olevat.

Projektin kohderyhmänä oli Koulutuskeskus Sedun opiskelijat ja henkilökunta sekä alueen perusasteiden opiskelijahuollon henkilökunta tarvittaessa. Tavoitteena oli 200 opiskelijan ja henkilöstöön kuuluvan

osallistuminen hankkeeseen. Lisäksi tavoiteltiin 20 yritystä ja 6 muuta organisaatiota. Projektisuunnitelman muutos tehtiin marraskuussa 2009, jolloin tarkennettiin toimintasuunnitelmaa. Projekti sai jatkoajan heinäkuun 2012 loppuun saakka syksyllä 2011.

Opinnoissaan tukea tarvitsevien opinpolussa tavoitteena oli luoda toimintamalli opintojen edistämiseksi ja opiskelijoiden tukemiseksi. Tähän sisältyi koulunkäyntiavustajien työnkuvan kartoitus ja koulutus, Jeesitupa-toiminnan kehittäminen ja haasteellisten opiskelijoiden työnhakuvalmennus. Opintoja tuettiin myös materiaalia tuottamalla.

Mielenterveydellisistä ongelmista kärsivien opinpolun tavoitteena oli laatia toimintamalli opiskelijoiden tukemiseksi opintojen aikana. Mielenterveysongelmista kärsivien opinpolkua tuettiin kehittämällä työpajayhteistyötä alueella, laadittiin työvaltaisten tutkintojen selvitys ja pyrittiin hankkimaan suojaverkkoyrityksiä työssäoppimisjaksoille. Tukihenkilötoiminta ja Hyvinvoiva opetuspiste-opintojaksot tukivat tavoitteeseen pääsyä.

Maahanmuuttajien opinpolussa tavoitteena oli kehittää toimintamalli suomen kielen osaamisen parantamiseksi. Ensimmäiseksi kehitettiin suomen kielen testausta hakijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Kielitestaus järjestettiin keskitetysti kaikkiin Koulutuskeskus Sedun opetuspisteisiin hakeneille. Seduun valittavilla opiskelijoilla suomen kielen taito täytyy olla sellainen, että opiskelija kykenee osallistumaan opetukseen suomen kielellä. Lisäksi riittävä kielitaito parantaa työturvallisuutta niin oppitunneilla kuin työssäoppimisjaksoillakin.

Kielitestistä laadittiin myös toimintamalli Koulutuskeskus Seduun. Lisäksi tavoitteena oli selvittää maahanmuuttajaopiskelijoiden tukitoimien tarvetta. Selkokielisen materiaalin avulla pyrittiin tukemaan opintojen suorittamista.

Nivelvaiheessa olevien opinpolun tavoitteena oli kehittää nivelvaihemallia alueelle, sekä etenkin nivelvaihekoulutusten kehittäminen (valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien valmistava koulutus, ammattistartti). Kehitystyötä tuettiin laatimalla toimintamalli ammattiin tutustumisten osalta.

Tavoitteena oli lisäksi opiskelijan sitouttamisen vahvistaminen aloittamansa perustutkinnon opintoihin sekä keskeyttämisen ehkäisy ja ryhmäytyminen. Tähän pyrittiin luomalla Sedulaisen orientoivat opinnot opintojen alkuun.

Nivelvaiheeseen lukeutuivat myös opintoalan vaihtajat. Alan vaihtajien opinpolun tavoitteena oli luoda toimintamalli niille, jotka haluavat vaihtaa perustutkintoa Koulutuskeskus Sedussa kesken vuoden. Tavoitteena oli myös kehittää nivelvaiheyhteistyötä oikean alan löytämiseksi.

5. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

Projektipäällikkö aloitti työt tammikuussa 2009, jolloin projekti myös käytännössä käynnistyi. Osa-aikaisia teemakoordinaattoreita työskenteli keväällä 2010 yht. 5, syksyllä 2010 yht. 2. Vuonna 2011 hankkeessa toimi kaksi osa-aikaista koordinaattoria. Kokoaikainen projektikoordinaattori toimi hankkeessa elokuu 2010-heinäkuu 2011 välisen ajan.

Projektin toimenpiteiden edistämiseksi projektin puitteissa on osallistuttu erilaisiin koulutuspäiviin ja benchmarking-tapaamisiin Suomessa. Lisäksi hankkeen toimenpiteiden eteenpäinviemiseksi ja juurruttamiseksi projektipäällikkö ja projektikoordinaattori ovat osallistuneet Koulutuskeskus Sedun kehittämisryhmien toimintaan (Sedun opinto-ohjaajat, erityisopetusryhmä, opiskelijahyvinvoinnin ryhmä).

Projektin ohjausryhmä on kokoontunut kolme kertaa vuosittain. Lisäksi ohjausryhmän jäsenille on lähetetty sähköpostilla tietoa hankkeen edistymisestä. Edistymisen tukena on ollut myös lähin johto säännöllisten tapaamisten avulla.

Opinnoissaan tukea tarvitsevien opinpolku:

Kohderyhmänä olivat mm. Koulutuskeskus Sedun avustavaa työtä tekevät henkilöt eli koulunkäyntiavustajat. Kevään 2009 aikana työnkuvan kartoituksen jälkeen ehdotettiin nimikkeen muuttamista ammattiohjaajaksi. Työtehtävät tulivat yleiseen hakuun keväällä 2010, suurin osa ympärivuotisina tehtävinä. Työtehtäviin lisättiin Jeesitupa-toiminta, joka laajeni KesäJeesituvaksi v. 2010.

KesäJeesitupaa eli rästipajaa kesäkuussa kokeiltiin ammattiohjaajien vetäminä Sedu Koskenalantiellä ja Sedu Koulukadulla kesällä 2010. Lähihoitaja- ja merkonomiopiskelijat saivat tehdä kesällä puuttuvia opintoja, osallistujia oli yht. 10. Kesällä 2011 yht. 34 opiskelijaa osallistui KesäJeesiin. He suorittivat lähinnä lähihoitaja-, merkonomi- ja datanomiopintoja yhteensä 84 opintoviikkoa. Vuonna 2012 KesäJeesi järjestettiin yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan pajoilta urille-hankkeen kanssa. Tässä yhteistyössä oli mukana yksi ammattiohjaaja, joka valittiin ns. vastuuammattiohjaajaksi yhteisessä tapaamisessa. Toiminta jatkuu vastuuammattiohjaajan vetämänä myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Minimipakettien markkinointi alkoi keväällä 2010. Tavoitteena oli saada erityisesti ns. ATTO-aineista ns. minimipaketteja, joiden avulla voi saavuttaa T1-tason rästiin jääneistä opinnoista. Minimipaketteja tehtiin yht. 10 eri opintojaksosta.

Ammattiohjaajien yhteisiä tapaamisia järjestettiin n. kolme kertaa lukukaudessa vuosien 2010 ja 2011 ajan. Tapaamiset olivat erittäin vuorovaikutteisia ja hyödyllisiä työnkuvan kehittämisen kannalta. Ammattiohjaajien työnkuva on määritelty uudelleen sekä palkkaus ja työaika yhtenäistetty näiden tapaamisten ja hanketoiminnan avulla. Ammattiohjaajat pääsivät lisäksi ensimmäistä kertaa yhteisen pöydän ääreen jakamaan kokemuksiaan. Tapaamisten yhteydessä on tutustuttu mahdolliseen Jeesitupaan ja laadittu siitä toimintamalli.

Monimuotoiset opinpolut-hanke järjesti seuraavat koulutuspäivät ammattiohjaajille, ammattimiehille (ml. KaksKättä-työpaja), etsivää työtä tekeville ja Sedu-coacheille.

Koulutuspäivä 17.11.2010: Erilaisen opiskelijan kohtaaminen (Maija Hirvonen, Jamk), yht. 22 osallistujaa

Koulutuspäivä 10.2.2011: Kriisissä olevan nuoren kohtaaminen (Tuija Turunen, EPSHP), yht. 20 osallistujaa

Koulutuspäivä 9.3.2011: Henkinen itsepuolustus (Mira Koskenkorva, karate-seura), yht. 10 osallistujaa

Uudenlaista työnkuvaa ammattiohjaajan osalta kokeiltiin Sedu Kirkkokadulla keväällä 2011. Työhön haettiin nuorisotyöntekijänä työskennellyttä osaajaa, joka sitten toimi ammattiohjaajana neljän kuukauden ajan Sedu Kirkkokadulla. Toiminta koettiin hyödylliseksi, mutta jatkorahoitus puuttui tässä vaiheessa toiminnan jatkamiseksi.

Opintomatka Turkuun toteutettiin Koulutuskeskus Sedun ammattiohjaajille 17-18.2.2011. Osallistujia oli yht. 7. Opintomatalla tutustuttiin Turun ammatti-instituuttiin ammattiohjaajan työnkuvan näkökulmasta. Myös hanke-työskentely oli esillä. Turussa on tehty pitkään töitä ohjauksen kehittämisen ja syrjäytymisen ehkäisyn parissa, joten vierailu oli mielenkiintoinen ja uusia ajatuksia herättävä.

Ammattiohjaajien toinen opintomatka suuntautui Ouluun Ammattiopisto Luoviin ja Oulun seudun ammattiopistoon 8.-9.2.2012. Erityisammattikoulu Ammattiopisto Luovissa ammattiohjaajat saivat tuntumaa erityistä tukea tarvitsevien ohjaustyöhön. Oulun seudun ammattiopistossa on vastaavia ammattiryhmiä kuin ammattiohjaajat. Heidän tapaamisensa toi uusia avauksia esim. Jeesitupa-työskentelyyn.

Poweria työhön-haasteellisimpien opiskelijoiden työnhaun pilottiin osallistuivat Sedu Kauhajoen ja Sedu Jurvan ammattiohjaajat ja opinto-ohjaajat marras-joulukuussa 2010. Pilottien avulla kaksi pienryhmää sai henkilökohtaista uraohjausta. Työnhakuvalmennusta on tämän jälkeen jatkettu Etelä-Pohjanmaan pajoilta urille-hankkeessa.

Mielenterveys- ja muista ongelmista kärsivien opinpolku:

Työpajayhteistyön kehittämiseksi lähdettiin liikkeelle tutustumalla lähialueiden työpajatoimintaan. Yhteistyön kehittäminen on suunnattu KaksKättä-työpajalle, muiden pajojen osalta yhteistyötä kehitetään toisen hankkeen puitteissa. Koulutuskeskus Sedun opiskelijoilla on pintakäsittelyalan perustutkinto-opiskelumahdollisuus KaksKättä-työpajalla. Toiminnan kehittämiseksi hankkeen puitteissa esitettiin yhteishakuun omaa koodia ko. ryhmälle. Näin sinne valikoituu opiskelijoiksi niitä, jotka hyötyvät eniten työvaltaisesta opiskelusta. Lisäksi käynnistettiin suunnitelma, jonka avulla mahdollisimman moni opiskelija saa perustutkintotodistuksen, todistuksen suoritetuista opinnoista sijaan. Tähän kehittämiskohteeseen tartuttiin hankkimalla ATTO-aineiden opettaja työpajalle yhden jakson ajaksi keväällä 2011.

Työvaltaisen tutkintojen tuomien mahdollisuuksien selvitys valmistui joulukuussa 2010. Selvitystyötä vietin

eteenpäin esim. työpajoille.

Keväällä 2010 valmistui Keinoja haasteellisen opiskelijan oppimisen tukemiseksi sekä Tukikeinoja opintoihin -oppaat. Näitä on levitetty ja jalkautettu mm. työryhmien ja koulutustapahtumien kautta.

Suojaverkkotyössäoppimispaikkojen osalta tehtiin selvitystyö yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan sosiaali-psykiatrisen yhdistyksen kahden hankkeen (Haavi ja Syka) kanssa. Selvitystyön alueen yrityksille toteutti Innolink Research Oy. Raportoinnin jälkeen tehdyt yhteyden otot eivät tuottaneet uusia yhteistyöyhteyksiä.

Syksyllä 2010 perustettiin Mieltä opiskeluun -työryhmä, johon valittiin jäseniä eri opetuspisteistä ja eri ammattikunnista (kuraattori, opinto-ohjaaja, lähijohtaja). Hyvällä yhteistyöllä luotiin pysyviä toimintoja Koulutuskeskus Seduun. Keväällä 2011 pilotoitiin Sedu Kauhajoella valinnaisjaksoa Hyvinvoiva opetuspiste-mieltä opiskeluun. Opintojaksoon liittyvä materiaali on käytettävissä Moodle -oppimisalustalla. Opintojaksoa on jo toteutettu muissakin opetuspisteissä.

Kevään 2011 aikana käynnistettiin kehittämistyö tukihenkilötoiminnan kehittämiseksi Koulutuskeskus Sedun opiskelijoille. Yhteistyötä kehitettiin Tukihenkilötoiminta ry:n kanssa. Pilotti käynnistyi syksyllä 2011. Kurssille osallistui kahdeksan Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijaa. Heidän tavoitteenaan oli toimia Sedun opiskelijoiden tukihenkilöinä. Toiminta jatkui vuonna 2012.

Maahanmuuttajien opinpolku:

Maahanmuuttajien opinpolulla luotiin kielitestauksen toimintamalli, joka on ohjannut kielitestauksen käytänteitä ja periaatteita.

Kielitestin laadintavaiheessa yhteistyötä tehtiin maahanmuuttajaopiskelijoita opettavien opettajien kanssa. Seinäjoen lukion aikuislinja oli mukana yhteistyökumppanina, koska he tarjosivat suomen kielen opetusta maahanmuuttajille alkeistasosta lähtien. Lisäksi yhteistyötä tehtiin Maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämisen hankkeen (OPH) kanssa. Kielitestimateriaalin laadinnassa oli mukana hankkeen koordinoija, mutta kielitestauksen toteuttamisesta vastasivat Monimuotoiset opinpolut-hankkeen teemakoordinaattorit.

Yhteistyötä tehtiin myös Seinäjoen kaupungin maahanmuuttajakeskuksen kanssa. Tavoitteena oli kehittää yhteistyötä Seinäjoen kaupungin maahanmuuttajakeskuksen kanssa sekä tiedottaa kielitestistä. Maahanmuuttajakeskus valittiin yhteistyötahoksi, koska heidän kauttaan tieto kielitestistä välittyy myös Koulutuskeskus Seduun hakeville maahanmuuttajaopiskelijoille. Yhteistyö oli onnistunutta ja tietoa saatiin välitettyä puolin ja toisin.

Suomen kielen testaus järjestettiin kevään yhteishaun ja myöhemmin syksyllä täydennyshaun, lisähaun ja syksyn yhteishaun yhteydessä. Kielitestiin osallistui yht. 44 hakijaa, joista 23 suoritti testin hyväksytysti vuonna 2010. Vuonna 2011 testiin kutsuttiin yht. 91 hakijaa, joista testiin osallistui yht. 59 hakijaa. Testin

suoritti hyväksytysti yht. 40 osallistujaa. Kielitesti on edelleen pakollinen, jos hakijan äidinkieli on muu kuin suomi.

Kielitestatuille on järjestetty mahdollisuus kysyä testin tulosta. Mikäli kielitesti ei ole mennyt läpi, hakijoita on ohjattu ohjaaviin koulutuksiin sekä kielikoulutuksiin. Hylättyjen osoitetiedot on ilmoitettu myös Sedu Aikuiskoulutukseen. Yhteistyö on vienyt maahanmuuttajan asioita eteenpäin.

Kielitestatuilta, jotka ovat saaneet opiskelupaikan Koulutuskeskus Sedussa, on kerätty vuosina 2009-2010 palautetta, miten opinnot ovat sujuneet. Myös opettajilta on kerätty palautetta, miten kielitestatut ovat edenneet opinnoissaan. Palautteista on tehty koonti, jonka perusteella voidaan todeta, että kielitestin haastattelun tulos on merkittävä opintojen sujumisen kannalta.

Opettajilta saadun palautteen pohjalta on lähdetty kehittämään selkokielistä materiaalia, jota ovat laatineet teemakoordinaattorien lisäksi opetuspisteiden opettajat. Vuonna 2010 ja 2011 on valmistunut lääkehoidon sanasto, liikealan sanasto ja oppaita uuden Microsoft Office -paketin käyttöön. Lisäksi on koottu luettelo tukimateriaaleista, jota löytyy Internetistä ja joka soveltuu ammatilliseen koulutukseen. Teemakoordinaattori on laatinut myös ohjeistuksen suomen kielen tukemiseksi opinnoissa.

Maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämisen hankkeessa (OPH) laadittiin Koulutuskeskus Seduun suunnitelma monikulttuurisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Suunnitelmassa viitataan myös kielitestiin ja Monimuotoiset opinpolut-projektiin. Tämän hankkeen loppuseminaarissa 29.11.2011 esiteltiin Monimuotoiset opinpolut-hankkeen kielitestin toimintamalli ja levitettiin muuta materiaalia.

Keväällä 2011 projektipäällikkö ehdotti kielitestistä pysyvää käytäntöä Koulutuskeskus Seduun. Näin on toimittu elokuusta 2011 lähtien.

Nivelvaiheen opinpolku:

Sedulaisen orientoivat opinnot /syksy 2010 ja 2011: vuosittain yht. 90 ryhmänohjaajaa ja noin 1600 opiskelijaa heidän kauttaan (opiskelijat eivät ole mukana seurantaluvuissa).

Sedulaisen orientoivat opinnot toteutettiin seitsemässä eri opetuspisteessä (kuusi eri perustutkintoa ja ammattistartti), yhden opintoviikon mittaisena pilottikurssina syksyllä 2009. Materiaalit ja toteutussuunnitelma laadittiin kesällä 2009.

Sedulaisen orientoivat opinnot päätettiin alkuvuonna 2010 järjestää kaikille perustutkinnon aloittaville ryhmille syksyllä 2010. Mukaan tulivat kaikki 14 opetuspistettä, 90 ryhmänohjaajaa ja noin 1600 opiskelijaa. Asiaa vietiin eteenpäin Koulutuskeskus Sedun koulutuspäälliköiden, opinto-ohjaajien ja toimialajohtajien kautta. Tämä on merkittävä asia toiminnan juurruttamiseksi pysyväksi toiminnaksi. Toiminta jatkui syksyllä

2011. Jatkossa opinnot ovat osa jokaisen Sedulaisen ensimmäistä syksyä.

Sedulaisen orientoivien opintojen materiaali on jaettu jokaiselle ryhmänohjaajalle kansiona. Materiaali löytyy myös Moodlesta. Lisäksi materiaalina jaettiin Opi ammattiin-kirja. Teemakoordinaattori kehitti lukitestausten ohjeistusta ryhmänohjaajan tueksi liittyen Niilo Mäki Instituutin lukiseulaan, joka sisältyy Sedulaisen orientoiviin opintoihin.

Seuraavat koulutukset järjestettiin hankkeen toimesta tukemaan Sedulaisen orientoivia opintoja:

Kohtaamisia opinpolulla -koulutuspäivä /21.4.2010: henkilökuntaa yht. 63.

Kouluttajana toimi Ammattiopisto Luovista kehittämispäällikkö Lea Veivo. Ammattiopisto Luovi valittiin yhteistyökumppaniksi erityisammattikouluna, jolloin heidän asiantuntemustaan saadaan levitettyä myös ammatilliseen peruskoulutukseen. Koulutuspäivä sai loistavan palautteen, minkä pohjalta yhteistyötä jatkettiin vuonna 2011. Tämän yhteistyön tuloksena Koulutuskeskus Sedu oli myös mukana uudessa koulutushankkeessa, jota Ammattiopisto Luovi haki vuonna 2011.

Kohtaamisia opinpolulla-koulutuspäivät järjestettiin keväällä 2011 yht. kuutena päivänä. Kouluttajat: Lea Veivo + muu henkilö Ammattiopisto Luovista

to 17.3.11 klo 8.30-15.30 Seinäjoki (Törnäväntie 24), 24 osallistujaa

pe 18.3.11 klo 8.30-15.30 Seinäjoki (Koulukatu), 19 osallistujaa

to 31.3.11 klo 11-15 Ilmajoki (Ilmajoentie ja Pappilantie), 27 osallistujaa

pe 1.4.11 klo 8.30-15.30 Ähtäri (Koulutie, Tuomarniementie ja Lappajärvi), 34 osallistujaa

ke 13.4.11 klo 13-16 Kauhajoki (Kauhajoki ja Koskenalantie), 14 osallistujaa

to 14.4.11 klo 13-16 Kurikka (Kurikka ja Jurva), 54 osallistujaa

yht. 172 osallistujaa

Onnistuminen koulutuspäivien järjestelyissä vaatii monipuolista yhteistyötä opetuspisteiden henkilökunnan kanssa (14 opetuspistettä).

Sedulaisen orientoiviin opintoihin sisältyy NY Minicamp-ohjelma, johon liittyen järjestettiin koulutus- ja perehdytystilaisuus 25.5.2010. Ensimmäiset ryhmänohjaajien materiaalikansiot jaettiin tällöin. Vuonna 2011 kansiot jaettiin vasta elokuussa ryhmänohjaajien ensimmäisissä aloituspäivissä.

Vaellus erilaisilla poluilla Kalajoen hiekkasärkillä 18-20.8.2010 ja 24-25.3.2011 sekä no. 3 Ikaalisten kylpylässä 17.-18.11.2011, osallistujia yht. 78. Kohderyhmänä oli ensisijaisesti 1. vuoden ryhmänohjaajat, jotka opettivat Sedulaisen orientoivia opintoja. Koulutuspäivät suunniteltiin yhteistyössä Ammattistartin kehittämishankkeen kanssa. Teemana oli lukitestausta ja sen jälkeiset tukitoimet. Kouluttajina toimivat Niilo Mäki Instituutin asiantuntijat.

Kaikista hankkeen järjestämisistä koulutuspäivistä on kerätty palaute, jota on viety myös eteenpäin esim.

Sedun johdolle.

Sedulaisen orientoivat opinnot on herättänyt kiinnostusta myös Koulutuskeskus Sedun ulkopuolella. Orientoivat opinnot mainittiin mm. OPH:n kansallisilla opiskelijahuollon kehittämispäivillä. Lisäksi opetusministeri Jukka Gustafsson kiinnostui materiaalista vierailullaan Koulutuskeskus Sedussa. Orientoivien opintojen materiaali sekä muu hankkeessa tuotettu materiaali lähetettiin hänelle helmikuussa 2012.

Nivelvaiheyhteistyötä tehtiin uusien koulutusten käynnistämiseksi mm. Sedu aikuiskoulutuksen kanssa. Hanke oli Koulutuskeskus Sedun puolelta yhteistyökumppani maahanmuuttajien valmistavan koulutuksen suunnittelussa ja tuonut mm. näkökulmia opinto-ohjauksesta ja opiskelijahuollosta Koulutuskeskuksessa. Valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus nimettiin Sedu-Spurttiksi hankkeen vetämässä työryhmässä syksyllä 2009. Hankkeen avulla Spurtin osalta tehtiin benchmarking-matkoja sekä järjestettiin asiantuntijavierailuja sekä ensimmäinen verkostotapaaminen. Yhteistyötä tehtiin myös Sedun erityisopettajien kehittämisryhmän kanssa. Työryhmän työskentely syksyllä 2009 oli tiivistä ja tuloksekasta. Sedu-Spurtti käynnistyi tammikuussa 2010. Sen jälkeen he ovat toimineet itsenäisesti osana Sedun toimintaa.

Toimintamalli ammattiin tutustumisten osalta laadittiin moniammatillisessa työryhmässä keväällä 2010. Yhteistyö oli hedelmällistä, työn tuloksena toimintamalli on käytössä nivelvaihekoulutuksissa (ammattistartti, Sedu-Spurtti, maahanmuuttajien valmistava koulutus).

Sedu-Starttia eli uutta nivelvaiheryhmää pudokkaille pyrittiin käynnistämään kesällä 2010. Neuvotteluja Seinäjoen kaupungin osallistumisesta Sedu-Startti ryhmän rahoitukseen käytiin Reija Lepolan johdolla. Seinäjoen kaupungilta neuvotteluihin osallistui mm. työllisyyden edistämistoimikunta, pj. Aarne Heikkilä. Kaupunki lupasi lähteä mukaan rahoittamaan kevään 2011 osalta koulutusta. Hankkeen puitteissa selvitettiin pudokkaiden määrää, ja pyrittiin aloittamaan uusi ryhmä syyskuussa 2010. Hakijoita ei ollut kuitenkaan riittävästi. Yhteistyötä tehtiin Seinäjoen seudun TE-toimiston ja alueen etsivää työtä tekevien kanssa, jotka myös tekivät parhaansa haravoidakseen pudokkaita ja ohjatakseen heidät uuteen koulutukseen. Vastaava uusi ryhmä aloitti Tekniikan alan ammattistarttina tammikuussa 2011.

Toimintamalli ammattiin tutustumisten osalta laadittiin moniammatillisessa työryhmässä keväällä 2010. Yhteistyö oli hedelmällistä, työn tuloksena toimintamalli on käytössä nivelvaihekoulutuksissa (ammattistartti, Sedu-Spurtti, maahanmuuttajien valmistava koulutus).

Alan vaihtamiseen liittyvä toiminta liitettiin osaksi nivelvaiheeseen liittyvää opasta: Oma paikka haussa, mitä peruskoulun jälkeen? ilmestyi loppuvuodesta 2011. Oppaaseen kerättiin tiedot Etelä-Pohjanmaan alueen nivelvaihekoulutuksista ja muista mahdollisuuksista Koulutuskeskus Sedulta, Ammattiopisto Luovilta, Seinäjoen kaupungin 10-luokalta, Lapuan kristilliseltä opistolta, Kauhajoen evankeliselta opistolta, Etelä-Pohjanmaan opistolta ja Sedu aikuiskoulutukselta.

Orientoivien opintojen juurruttamiseksi ja muiden hanketuotosten levittämiseksi järjestettiin Koulutuskeskus Sedun ryhmänohjaajille Konkretiaa ryhmänohjaukseen-koulutus tammikuussa 2012. Koulutuksen avulla haluttiin tukea ns. uutta opettajuutta ja ryhmänohjaajien työtä. Koulutuksiin osallistui 7:ssä tilaisuudessa yht. 251 ryhmänohjaajaa ja atto-aineiden opettajaa. Koulutustilaisuuksien onnistumiseen vaikutti monialainen yhteistyö. Mukana koulutusjärjestelyissä olivat Monimuotoiset opinpolut-hankkeen lisäksi Arvi-arviointiosaamisen hanke, Ammattistartin tehostamishanke, Koulutuskeskus Sedun opinto-ohjaajat ja erityisopettajat.

Kansainvälinen yhteistyö alkoi slovenialaisen opinto-ohjaaja Helena Debeljakin vierailusta Seinäjoella marraskuussa 2009. Debeljak työskenteli Sloveniasta monialaisesta ammatillisesta oppilaitoksessa, hän oli myös mukana EU-rahoitteisessa erityisopiskelijoihin liittyvässä hankkeessa (Inclusion Teams in Education of Children with Special Needs). Debeljak vieraili mm. teemakoordinaattorien tapaamisessa. Monitasoinen tutustuminen ja ideoiden vaihtaminen olivat pääosassa.

Helmikuussa 2010 projektipäällikkö ja teemakoordinaattorit kävivät vastavierailulla Sloveniassa. Yksi parhaimmista ideoista oli vapaaehtoistyön höydyntäminen opintojen ja opiskelijoiden tukena. Tästä lähtökohdasta syntyi idea tukihenkilötoiminnan kehittämiseksi erityisesti Koulutuskeskus Sedussa. Yhteistyö Slovenialaisen koulun kanssa jatkui mm. molemminpuolisen työssäoppimisen merkeissä.

Projektipäällikkö vieraili Tanskassa Kööpenhaminassa lokakuussa 2011. Vierailut kohdistuivat kolmeen eri ammatilliseen oppilaitokseen, jotka olivat mukana syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvässä hankkeessa. Hanke keskittyi opettajien ja opiskelijoiden tekemään mentorointiin eli opiskelijoiden tukemiseen lähinnä elämänhallinnallisissa ongelmissa. Opettajien tekemä osuus vastasi meillä Suomessa lähinnä kuraattorien työtä, mutta uusi näkökulma tuli esille opiskelijoiden toteuttamaan vertaismentorointiin, jota voisi täälläkin kehittää. Hankkeiden välinen yhteistyö yli maan rajojen oli molemminpuolin hyödyllistä.

Loppuseminaarin osalta tehtiin mielenkiintoista yhteistyötä Keskuspuiston ammattiopiston (erityisammattikoulu) ja Suomen mielenterveysseuran kanssa. Jo keväällä 2011 opintomatkan yhteydessä Monimuotoiset opinpolut-hankkeen ja Keskuspuiston ammattiopiston hankkeen Mielen hyvinvointi (2009-2011) edustajat tapasivat Helsingissä ja päätyivät pohtimaan yhteistä seminaaria Seinäjoelle Hyvinvoiva oppilaitos-teemalla. Seminaarista tuli Monimuotoiset opinpolut-hankkeen loppuseminaari. Yhteistyön avulla seminaari järjestettiin kaksipäiväisenä. Yhteistyön ansiosta sekä luennoitsijat että osallistujat olivat eri puolilta Suomea.

6. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

Eniten hankkeesta tiedotettiin Koulutuskeskus Sedun henkilöstölle. Tiedotusvälineinä olivat henkilökohtaiset tapaamiset, seminaarit, sähköposti, internet ja esitykset henkilöstökokouksissa ja toimialapäivissä sekä erilaisissa koulutuspäivissä. Lisäksi osallistuminen Sedun kehittämisryhmien toimintaan vei eteenpäin projektista tiedottamista. Säännöllinen puheenvuoro Koulutuskeskus Sedun ohjausryhmässä oli myös tärkeä kanava viestiä johdolle projektin toimenpiteistä.

Projektista tiedottivat lähinnä projektipäällikkö, projektikoordinaattori ja teemakoordinaattorit sekä Koulutuskeskuksen johto. Hankkeen käynnistysvaiheessa laaditun tiedotussuunnitelman tavoitteet saavutettiin.

Projektilla oli päivitettävä esite, jota jaettiin monissa eri tapaamisissa Koulutuskeskus Sedussa sekä muissa tapaamisissa ja tapahtumissa. Lisäksi projektille teetettiin mainosmateriaalina mikrokuituliina ja kynä. Hankkeen materiaalin levittämiseksi tilattiin muistitikut. Projektin internet-sivut valmistuivat syksyllä 2009: www.sedu.fi/opinpolut .

Projektipäällikkö ja muu henkilöstö tiedotti hankkeesta mm. Koulutuskeskus Sedun erilaisissa koulutus- ja kehittämispäivissä, esim. opiskelijahuollon kesäpäivillä sekä toimialojen aloituspäivissä syksyisin.

Järjestettyjen koulutusten osalta tiedotusta tehtiin kohderyhmän mukaan, useimmiten sähköpostilla. Koulutuspäivien jälkeen kerättiin palaute, joka vaikutti tulevien koulutusten sisältöihin ja järjestelyihin.

Kielitestipäivistä on ilmoitettu säännöllisesti sähköpostilla kaikille Koulutuskeskus Sedun toimialajohtajille, koulutuspäälliköille, opintosihteereille ja opinto-ohjaajille.

Kielitestauskäytänteistä ja Koulutuskeskus Sedun tukitoimista on kerrottu erilaisissa maahanmuuttajahankkeiden ja maahanmuuttajista kiinnostuneiden asiantuntijoiden tapaamisissa. Lisäksi Monimuotoiset opinpolut-hankeella oli puheenvuoro maahanmuuttajiin liittyvässä seminaarissa. Kielitestauskäytänteistä on kerrottu myös opintomatkoilla Turussa, Espoossa, ja Oulussa.

Kielitestistä on laadittu suomeksi ja englanniksi tiedotteet, joita on välitetty hakijoille ja muille kiinnostuneille. Kielitestistä on tietoa myös Koulutuskeskus Sedun hakijanoppaassa sekä oppilaitoksen ja Monimuotoiset opinpolut-projektin internetsivuilla.

Alueen muille toimijoille ja sidosryhmille projektista tiedotettiin erilaisissa henkilökohtaisissa tapaamisissa. Lisäksi esim. yläkoulujen henkilökunnalle hankkeesta tiedotettiin mm. saattavaihto-päivissä. Monimuotoiset opinpolut-hanke osallistui vuosittain myös Opinlakeus-messuille, missä hankemateriaali on ollut jaossa.

Nivelvaihe-opas nimeltä Oma paikka haussa, mitä peruskoulun jälkeen? jaettiin Etelä-Pohjanmaan alueella TE-toimistoille, yläkoulujen opinto-ohjaajille, perhe- ja nuorisokoteihin sekä erilaisiin säätioihin ja oppaaseen osallistuneille tahoille. Lisäksi opas jaettiin Koulutuskeskus Sedun opinto-ohjaajille ja kaikille loppuseminaarin osallistujille.

Valtakunnallisesti hankkeesta on tiedotettu verkostoitumalla erilaisissa koulutuspäivissä, osallistumalla tai järjestämällä benchmarking-tapahtumia.

OPH:n, OKM:n ja Koulutuskeskus Sedun yhteisessä alueellisessa Ammatillisen koulutuksen

hyvinvointiseminaari hankkeella oli puheenvuoro tammikuussa 2011. OPH:n kansallisilla opiskelijahuollon kehittämispäivillä mainittiin yhdessä puheenvuorossa mm. Sedulaisen orientoivat opinnot joulukuussa 2011. Myös opetusministeri Jukka Gustafssonin vierailun aikana todettiin orientoivien opintojen olevan mielenkiintoinen ja hyödyllinen kokonaisuus. Gustafssonille lähetettiin projektissa tuotettu materiaali.

Tukihenkilötoiminnasta oli lehtiartikkeli Ilkassa. Lisäksi Hyvinvoiva opetuspiste-mieltä opiskeluun - opintojaksosta oli lehtiartikkeleita paikallislehdissä.

Projektin loppuseminaarissa jaettiin tuotettu materiaali kaikille osallistujille. Lisäksi lehdistötiedotteen perusteella projektipäällikköä haastateltiin televisioon Pohjanmaan alueuutisiin. Tiedotetta hyödynnettiin myös alueen lehdistössä, artikkeli oli mm. Eparissa ja Ilkan verkkosivuilla.

6.1 Projektin mahdollinen internet-osoite

www.sedu.fi/opinpolut

7. ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Projektityöskentelyssä haasteellista on toiminnan määräaikaisuus, sitoutuminen ja kuitenkin työtehtävien vaativuus. Osa-aikaisena työskenteleminen hankkeessa on usein koettu haasteeksi. Kiireen keskellä hankkeeseen liittyvä kehittämistyö on voinut jäädä tekemättä. Osa-aikaisten teemakoordinaattoreiden jälkeen hankkeeseen palkattiin kokoaikainen projektikoordinaattori, joka toimi hankkeessa elokuu 2010-heinäkuu 2011 välisen ajan. Elokuusta 2010 lähtien hankkeessa on toiminut lisäksi maahanmuuttajien opinpolun kaksi teemakoordinaattoria (20 % ja 10 % työajasta).

Opinnoissaan tukea tarvitsevien opinpolun osalta voidaan suositella perehtymistä ohjaavaa ja avustavaa työtä tekevien ammattiohjaajien työnkuvaan. Tämän ammattikunnan myötä on mahdollista myös tarjota kesäopintomahdollisuuksia (kesäJeesitupa) nuorille, jos he niin haluavat.

Mielenterveysongelmista kärsivien opinpolku:

Työpajatoiminnan kehittäminen yhteistyössä oppilaitoksen kanssa vaatii aikaa ja sopeutumista puolin ja toisin. ATTO-opettajan saaminen työpajaopintoihin mukaan toi hyviä tuloksia. Työpajalla tapahtuvan opiskelun lisäämiseksi ja kehittämiseksi, opintojen opinnollistamiseksi sekä opintojen työvaltaistamiseksi tarvittaisiin oma kehittämisprojekti. Asia vaatii syventymistä ja pitkäjänteistä kehittämistä.

Yritysten mukaan saaminen ns. suojaverkkotyössäoppimispaikoiksi, on ollut haasteellista. Tähän tavoitteeseen ei hankkeen aikana päästy. Asian kehittämiseksi pitäisi tähän teemaan keskittyä tarkemmin.

Maahanmuuttajien opinpolku:

Kielitestin toteuttaminen ja siitä tiedottaminen:

Vuonna 2009 huomattiin, että kielitestistä tiedottaminen olisi täytynyt aloittaa aikaisemmin, koska kyseessä oli uusi yhteishakuun liittyvä käytäntö, josta hakijoilla ja heitä ohjaavilla tahoilla ei ollut aikaisempaa tietoa. Tiedottamista on sittemmin tehostettu. Kielitestistä laadittiin suomeksi ja englanniksi tiedotteet, joita voidaan välittää hakijoille. Kielitestistä löytyy tietoa myös Koulutuskeskus Sedun hakijanoppaasta ja internetsivuilta. Kielitestipäivistä on ilmoitettu toimialajohtajille, koulutuspäälliköille, opinto-ohjaajille ja opintosihteereille hyvissä ajoin.

Kielitesti:

Kielitestiin kutsutaan kirjeellä tai puhelinsoitolla. Kutsussa on hyvä pyytää ilmoittamaan, osallistuuko kielitestiin. Näin varmistetaan, että kaikki ovat saaneet kutsun ja ovat ymmärtäneet, mistä on kyse. Lisäksi hakijaa pyydetään ottamaan mukaan henkilöllisyystodistus ja todistusjäljennökset tarkistettavaksi.

Testaustilanteissa kielitestimateriaali on kehitetty niin, että testi vastaa tarkoitustaan. Kirjoitustehtävistä on laadittu eri vaihtoehtoja, joita käytettiin vaihdellen. Näin vältetään siltä, että hakija olisi tehnyt saman kielitestin jo aiemmin, mikä saattaisi vääristää kielitestin tulosta. Hankkeen aikana on myös vertailtu kielitestimateriaalia Oulun seudun ammattiopistosta.

Kielitestiin kuuluvan haastatteluosion toteuttamiseen on hyvä osallistua kaksi haastattelijaa, jolloin toinen voi kysellä ja toinen voi tehdä muistiinpanoja. Hakijoille annetaan vuoronumerot, joiden perusteella he tulevat haastatteluun.

Kielitestausta on hyvä järjestää keskitetysti kaikille aloille hakeneille, koska silloin käytänteet ovat yhtenäiset. Elokuusta 2011 lähtien kielitestausta on ollut pysyvä käytäntö Koulutuskeskus Sedussa.

Nivelvaiheen opinpolku:

Sedulaisen orientoivien opinnot laajentuivat syksyllä 2010 koskemaan kaikkia perustutkintoja. Näin halutaan panostaa opintojen aloitukseen, vahvistaa ryhmäytymistä ja tukea ammatinopiskelua. Haasteen tuo se, ettei keväisin vielä tiedetä aloittavien ryhmien ryhmänohjaajia, jolloin täsmäperehdytys ja koulutus ei ollut mahdollista riittävän ajoissa. Asia ja materiaali on hyvää kaikille ryhmänohjaajille, jotka vuorollaan kuitenkin ovat ensimmäisen vuoden ryhmänohjaajia, joten koulutuksia järjestetään jatkossa jo keväällä. Suurin yksittäinen haaste on saada ryhmänohjaaja perehtymään lähtötasotesteihin, toteuttamaan ne, ja huolehtimaan jatkotoimista. Kokonaisuutena orientoivien opintojen pakollisuus on hyvä käytäntö muihinkin ammatillisiin oppilaitoksiin.

8. PROJEKTIN TULOKSET

Monimuotoiset opinpolut -hankkeelle oli asetettu useita toimenpiteitä, jotka useimmat saatiin myös toteutettua hankkeen kuluessa. Tavoitteet toteutuivat hyvin hankkeen aikana.

Monimuotoiset opinpolut sisälsivät laajan kirjon erilaisia toimia. Yhteisenä nimittäjänä oli uudenlaisen

opettajuuden esille tuominen. Opiskelijat ovat erilaisia, ja heidän opintojensa tukemiseksi tarvitaan monenlaisia toimia. Opetus- ja ohjaushenkilöstöä koulutettiin kohtaamaan opiskelijoita, luki- ja matematiikan testaukseen ja tukitoimiin sekä hyödyntämään tuotettua opetusmateriaalia. Ammattiohjaajat saivat työnsä tueksi koulutusta erityisopiskelijan ja kriisissä olevan henkilön kohtaamiseen sekä henkiseen itsepuolustukseen. Ryhmänohjaajille järjestettiin monialaisena yhteistyönä koulutusta ryhmänohjaajan työn tueksi. Koulutusjärjestelyt ja -sisällöt saivat hyvän palautteen, minkä vuoksi tästä olisi hyvä luoda pysyvä osa perehdytystä. Opintomatkojen kautta haettiin vahvistusta sekä uusia kehittämissuuntia omalle työlle. Opintomatoille osallistuivat mm. ammattiohjaajat ja hankkeen koordinaattorit.

Sedulaisen orientoivat opinnot on jokaisen perustutkinnon alussa toteutettava opintojakso, jossa keskitytään oppimistaitoihin, ryhmäytymiseen ja tulevaan ammattiin perehtymiseen. Orientoivat opinnot sisältävät myös luki- ja matematiikan testit. Opintojakson toteuttamiseksi ryhmänohjaajille on jaettu hankkeessa tuotettu materiaali. Sedulaisen orientoivat opinnot sisällytettiin osaksi perustutkintoa, ja siten toiminta jatkuu. Opinnot suorittaa syksyisin 1600 opiskelijaa.

Pysyviksi käytänteiksi nousivat uutena työntekijäryhmänä ammattiohjaajat. He toimivat läheisesti opiskelijoiden tukena, tunteilla ja esim. Jeesituvassa (rästipaja). Yhteisten tapaamisten avulla vaihdettiin nimike sekä yhtenäistettiin palkkausta ja työaika. Vastuunohjaajan toimesta tapaamiset jatkuvat edelleen. Jeesitupa -toiminnasta tuli pysyvä toimintatapa, myös kesäisin on edelleen mahdollista osallistua KesäJeesiin. Opettajat tuottivat Jeesitupa-toiminnan tukemiseksi ns. minimipaketteja, joiden avulla opiskelijat saattoivat suorittaa rästiopintoja. Osa ammattiohjaajista saavutti vakituisen työpaikan hankkeen aikana. Heidän osaltaan työ on jatkuvaa ja tukee siten hyvin opiskelijoita ja heidän opintojaan.

Hyvinvoiva opetuspiste-mieltä opiskeluun -opintojakso on osa valinnaisopintoja. Tämän avulla opetuspisteittäin voitiin parantaa mielen hyvinvointia, sekä opiskelijoiden ja opettajien. Materiaali on opettajien käytössä ja hyödynnettävissä Moodlessa.

Tukihenkilötoiminnan avulla pyrittiin vahvistamaan opiskelijoiden vapaa-aikaa ja elämänhallintaa. Toiminta jatkuu edelleen vapaaehtoistyön pohjalta yhteistyössä Koulutuskeskus Sedun kuraattoreiden sekä Tukihenkilötoiminta ry:n ja SeAMK:n kanssa.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden tukemiseksi kehitettiin kielitesti, joka on pakollinen hakijoille joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Kielitestistä laadittiin toimintamalli, jonka mukaista toimintaa jatketaan Koulutuskeskus Sedussa. Kielikokeella pyritään ehkäisemään keskeyttämistä ja epäonnistumisia opintojen aikana. Oletettavaa on, että alueella maahanmuuttaja-taustaisten hakijoiden määrä kasvaa lähivuosina. Kielikokeen avulla hakijoita myös ohjataan kielitaitoa vastaavaan koulutukseen (ml. suomen kielen koulutus). Opintojen tueksi opettajat laativat myös useita selkokielisiä materiaalipaketteja. Näitä on hyödynnetty myös erityisopiskelijoiden opetuksessa.

Työvaltaisuus ja sen määrittäminen käyvät selville laajasta selvitystyöstä. Materiaalissa hyödynnettiin opintomatoilta saatuja tietoja. Selvitystyötä on levitetty alueen työpajoille ja hyödynnetty koulujen ja

työpajojen välisessä yhteistyössä.

Nivelvaiheessa oleville laadittiin opas Oma paikka haussa, mitä peruskoulun jälkeen? Tämän oppaan avulla eri tilanteissa olevat nuoret saavat helposti tietoa mitä vaihtoehtoja Etelä-Pohjanmaalla on. Opas laadittiin yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa. Hankkeen puitteissa käynnistettiin lisäksi Sedu-Spurtti (valmentava ja kuntouttava) sekä luotiin toimintamalli nivelvaihe-opiskelijoiden tutustumisille perustutkintoihin.

Hankkeen aikana tuotettiin myös muuta materiaalia, esim. Keinoja haasteellisen opiskelijan oppimisen tueksi ja Tukikeinoja opintoihin -kooste. Kaikki materiaali ja toimintamallit ovat olleet käytettävissä sähköisesti mm. loppuseminaarissa ja hankkeen internet-sivuilla.

9. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

Projektin tavoitteena oli mm. käytänteiden yhtenäistäminen, koska toimintamallit olivat hyvin moninaisia eri opetuspisteissä.

Uudet tuotteet:

- a. Sedulaisen orientoivat opinnot-opintokokonaisuus (materiaali kansiossa ja Moodlessa)
- b. Koulutuskeskus Sedun opiskelijahuollon tilannekartoitus
- c. Avustavaa työtä tekevien työnkuvan kartoitus
- d. Kielikoe hakijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi
- e. selkokielineen materiaali: lääkehoidon sanasto, liikealan sanasto, Word 2010, Excel 2010, Power point 2010
- f. minimipaketit opintojen tueksi (10 pakettia)
- g. Katsaus työvaltaiseen opiskeluun ja koulutukseen-selvitystyö
- h. Tukikeinoja opintoihin-opas
- i. Keinoja haasteellisen opiskelijan oppimisen tukemiseksi-opas
- j. Suojatyössäoppimispaikkoihin liittyvä selvitys
- k. Hyvinvoiva opetuspiste-mieltä opiskeluun-opintokokonaisuus
- l. Oma paikka haussa, mitä peruskoulun jälkeen? Mahdollisuuksia peruskoulun päättäneille tai peruskoulun kesken jättäneille nuorille-opas
- m. Tukihenkilötoiminta-opintojakso

Uudet toimintatavat ja yhteistyörakenteet:

- a. Sedulaisen orientoivat opinnot-opintojen aloitukseen panostaminen
- b. Sedussa uuden Valmentavan ja kuntouttavan opetusryhmä Sedu-Spurttin käynnistäminen ja kehittäminen.
- c. ammattiohjaajista uusi ohjaavaa työtä tekevä ammattikunta
- d. Jeesitupa-toimintamalli (rästipaja)
- e. Hakijoiden suomen kielen testaus Koulutuskeskus Sedussa-toimintamalli
- f. pintakäsittelyalan opiskelu KaksKättä-työpajalla: yhteishakumuutos ja tukitoimet pajalle
- g. Poweria työhön -työnhaun tukitoimet haasteellisille opiskelijoille
- h. Sedu-startti-selvitys yhteistyössä TE-toimiston ja Seinäjoen kaupungin kanssa

- i. yhteistyö Ammattiopisto Luovin kanssa (tulos: hankeyhteistyö)
- j. yhteistyö Tukihenkilötoiminta ry:n ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun kanssa
- k. yhteistyö Suomen mielenterveysseuran ja Keskuspuiston ammattiopiston kanssa
- l. ryhmänohjaajien koulutus monialaisena yhteistyönä Koulutuskeskus Sedussa

10. PROJEKTIN TASA-ARVOVAIKUTUKSET

Hankkeen kohderyhmän mukaisesti hankkeen osallistujina olivat opiskelijat ja henkilökunta toimenpiteiden osoittamalla tavalla.

11. HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Projektin tarkoituksena oli luoda toimintamalleja tukemaan koko Sedun toimintaa opetuspisteestä riippumatta. Levittäminen tapahtui opetuspisteisiin eri henkilöstöryhmien ja / tai kehittämissyöryhmien kautta.

Koulutuskeskus Seduun luotiin suomen kielen testi niille hakijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi. Kielitestauskäytänteet ovat yhtenäisiä koko Koulutuskeskus Sedussa ja käytänteet ovat vakiintuneet. Kielitestauksessa ovat toimineet samat henkilöt kielitestauskäytänteiden alusta lähtien. Varahenkilöjärjestelmä on myös luotu. Kielitestauskäytänteistä vaihdetaan kokemuksia sekä Sedu Aikuiskoulutuksen että Oulun seudun ammattiopiston kanssa.

Materiaaleina on tuotettu mm. selkokieliset oppaat ja minimipaketit opintojen tueksi. Nämä ovat ladattavissa hankkeen internet -sivuilta ja henkilöstölle suunnatusta intrasta.

Ammattiohjaajien työ on uusi näkökulma opiskelijoiden tukemiseen ammatillisissa opinnoissa. Ammattiohjaajat ovat voineet esim. opintomatkoiilla kertoa omasta työkentästään muille koulutuksen järjestäjille. Tähän sisältyy myös Jeesitupa-toiminta ja kesäisin tapahtuva opiskelu (kesäJeesi).

Sedulaisen orientoivat opinnot on projektissa luotu opintokokonaisuus, joka on hyväksi todettu ja arvioitu. Jatkossa Sedulaisen orientoivat opinnot kuuluvat pakollisiin ammatillisiin opintoihin kaikille aloittaville opiskelijoille (1640) Koulutuskeskus Sedussa, yhteensä noin 90 ryhmälle. Materiaali on saatavilla kansiossa ja sähköisesti Moodlessa.

Tukihenkilötoiminta on uusi avaus, jonka avulla saadaan nostettua esiin vapaaehtoistyön merkitystä, mikä on ollut Suomessa perinteisesti vähäistä. Lisäksi tämän toiminnan yhteydessä tehtiin yhteistyötä ammattikorkeakoulun ja kolmannen sektorin järjestön kanssa. Hyvinvoiva opetuspiste-mieltä opiskeluun-opintojaksot ovat hyödynnettävissä Koulutuskeskus Sedussa ja myös muualla. Materiaali on käytössä Moodlessa.

Hyviä käytänteitä ja materiaaleja levitetään hankkeen internet -sivujen kautta www.sedu.fi/opinpolut. Lisäksi projektin henkilöstö on levittänyt hyviä käytänteitä verkostoitumalla valtakunnallisissa koulutuksissa,

osallistumalla benchmarking -tapahtumiin sekä järjestämällä itse koulutuspäiviä, joissa on tuotu esiin hyviä käytänteitä.

Tammikuussa 2012 Monimuotoiset opinpolut-projekti järjesti yhteistyössä Koulutuskeskus Sedun erityisopettajien, opinto-ohjaajien, arviointi-hankkeen ja ammattistartin tehostamishankkeen kanssa 6-7 koulutusiltaa, joihin osallistui yli 200 Sedun henkilöstöön kuuluvaa. Näissä koulutuksissa levitettiin hankkeen hyviä käytänteitä. Myös koulutuksen sisältö ja rakenne on hyväksi havaittu, jota tulisi jatkaa säännöllisesti.

Hankkeen loppuseminaarissa Hyvinvoiva oppilait

12. TOIMINNAN JATKUVUUS

Sedulaisen orientoivat opinnot sisältyvät ammatillisiin pakollisiin opintoihin kaikissa perustutkinnoissa Koulutuskeskus Sedussa. Aloittavia ryhmiä on arvioilta n. 90, opiskelijoita noin 1600 syksyisin. Opintomateriaalia on jaettu myös muille asiasta kiinnostuneille mm. opinto-ohjaajille. Opintojakso on sisällytetty opetussuunnitelmiin, ja siten toiminta on pysyvää jatkossakin. Toiminnasta vastaa pedagogisen kehittämisen päällikkö hankkeen päättymisen jälkeen.

Ammattiohjaajista on luotu uusi ohjaavaa työtä tekevä ammattikunta. He ovat lähellä opiskelijaa olevia henkilöitä, jotka pystyvät henkilökohtaisesti tukemaan opiskelijaa saavuttamaan ammatillinen perustutkinto. Työtehtävät ovat ympärivuotisia mm. KesäJeesin avulla. Osa ammattiohjaajista on nykyisin vakituudessa työsuhteessa. Ammattiohjaajista valitun vastuuammattiohjaajan sekä opiskelijahyvinvoinnin koulutuspäällikön työn johdosta toiminta jatkuu edelleen.

Hakijoiden suomen kielen testauksesta on laadittu toimintamalli Koulutuskeskus Seduun. Kielitesti on osa pysyvää toimintaa elokuusta 2011 lähtien. Toiminnan jatkumisen takaamiseksi on nimetty vastuuopettaja sekä varahenkilöt kielitestauksen takaamiseksi yhteishakuaikojen yhteydessä.

Tukihenkilötoiminta ja siihen liittyvä yhteistyö Tukihenkilötoiminta ry:n ja SeAMK:n kanssa jatkuu Koulutuskeskus Sedun kuraattorien toimesta hankkeen päättymisen jälkeen.

Koulutusten osalta syntynyt yhteistyö esim. Ammattiopisto Luovin, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Niilo Mäki Instituutin kanssa jatkuu esim. uusien hankkeiden parissa. Monissa uusissa hankkeissa tarvitaan laajaa verkostoa, ja tähän liittyen tehty työ on hyvä alku.

Tehty materiaali (oppaat, opintojaksomateriaalit, selvitykset) oli jaossa esim. hankkeen loppuseminaarissa, johon osallistui Koulutuskeskus Sedun henkilöstöä sekä useiden muiden ammatillisten oppilaitosten ja ammatillisten erityisoppilaitosten henkilöstöä. Materiaali on myös käytössä suunnitelman mukaan hankkeen ja Sedun internet-sivujen kautta, sekä intrassa Koulutuskeskus Sedun henkilöstölle. Painotuotteista Oma paikka haussa ja Selkokielineen opiskelijan opas ovat Koulutuskeskus Sedun markkinointimateriaalia jatkossa.

13. PROJEKTIN RAHOITUS

Projektin rahoitus suunnitelman * mukaan:

Projektin toteutunut rahoitus:

ESR- ja valtion rahoitus	366 786,00	€	84	%		183 680,54	€	84	%
Kuntien rahoitus	69 864,00	€	16	%		35 405,48	€	16	%
Muu julkinen rahoitus	0	€	0	%		0	€	0	%
Yksityinen rahoitus	0	€	0	%		0	€	0	%
Tulot	0	€	0	%		0	€	0	%
Rahoitus yhteensä	436 650,00	€	100	%		219 086,02	€	100	%

* Suunnitelma = viimeisin hyväksytty projektisuunnitelma

14. YHTEENVETO PROJEKTIN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA

Monimuotoiset opinpolut-hankkeen tavoitteena oli tukea opiskelijoita opintojen aikana ja ammattiin valmistumisessa. J

15. AINEISTON SÄILYTYS

Missä säilytetään projektin toteutukseen liittyviä asiakirjoja, kuten kirjanpitoaineistoa, toiminnan tarkastuksen kannalta tarpeellisia asiakirjoja, tietoja toiminnasta ja osallistujista sekä ohjausryhmän pöytäkirjoja. Säilytyspaikan osoite tai yhteystiedot.

Asiakirjat säilytetään Koulutuskeskus Sedun toimistossa, osoitteessa Törnäväntie 26, 60200 Seinäjoki. Projektin asiakirjojen ja kirjanpitoaineiston säilytyksestä vastaa Koulutuskeskus Sedun talous- ja hallintosihteeri Sari Katajamäki.

Päiväys ja allekirjoitus

15.06.2012

Reija Lepola
johtaja